

Mark Twain – Németh István Péter

Koldus és királyfi

meseopera-librettó

*Egyszer Pókláb, Nagyége, Csóré,
a fölkenet, mókás cimborák
Rómába mentek mezítláb,
mert szűk lett nekik a világ.
Volt egy daluk: minden kincsük,
fújták is szívfájdítón!
Verte az eső ködmönük,
de majd megszárad a bitón!
Majd megszárad a bitón!
Igyunk az angol,
igyunk az angol,
igyunk az angol törvényre hamar!
Amíg a hasika csi-,
amíg a hasika csi-,
amíg a hasika csikar!
Elment velük Fekete Bess és
Lopd-el-vidd-el Dick, a dicső!
Ki hét mérföldről megszagolta,
ha a lopásra eljött az idő!
Ilyen derék kompánia!
Mit nekik királyi trón?
Hisz esőverte ködmönük
immár megszáradt a bitón!
Rég megszáradt a bitón!*

(Kormos István)

*Kié a világ?
A koldus királyé
vagy a királyi koldusé?*

(Weöres Sándor)

I. felvonás

DALNOK:

így volt nem így volt de messze
és ezerötszáz-valaha
főfolyó kék szalag Temze
paloták viskók házfala

valójába' és könyvbe' se
félíg ébren álmodom mondom
így volt nem így félíg mese
egyszer volt Tom Edward s London

Edward a várt walesi herceg
érette ujjong Anglia
Tom is sikongja a percet
lesz rongyos Cantyék fia

London Bridge-re ha az éj jő
gyermek-koldus és -királyfi
egyként nyugovóra térő
kisednek nem kell álmodni kívánni

rossz alvó a király s koldus
egyikük szegény másikuk oly dús
álmatlanul ők hevernek
ki ma alszik két csecsemőgyermek

pillák szem száj hogyan lehet
olyannyira hasonlatos
leheletük tej-lehelet
még-nincs-szavuk fölsíratoz

palotában pöttöm Edward
külvárosban Tom él pedig
mire beköszöntő dalom elszáll
királyfi s koldus felnövekedik

KOLDUS:

Ameddig csak tízéves az ember
 Pudding Lane-en porba rajzol tengert
 míg elmaszatolja a könnyeket
 kigondol játékot vagy ezret
 s mintha tovább nem is sajnana
 pofon se fáj úgy mit ad nagyanya
 a hírhedett kalózt ha játszhatom
 király is vagyok holott nevem Tom
 és kastély tündér őrjás és várrom – – –
 Andrew atya könyveit biflázom
 lehetnék király leginkább lennék
 fakardom aranyozná emlék
 rongyban tíz évem kívánhatna mást
 szegénység válla jussod a palást

KIRÁLYFI:

ameddig tízéves az ember itt
 hintók húzzák egészen tengerig
 kastélyablak mögül tág parkra lát
 őrség vonul jobbra át s balra át
 szolgák meg lábujjhegyen hogy alhass
 etikett fény pompa oly unalmas
 Mary Jane Gray ladyk s Elisabeth
 néném közt játszani sem lehet
 s háború a királyok játékszere
 amúgyis hát én mit kezdjek vele
 jól bánok törrel mégis faragnám
 fából jobb volna végnél s haragnál
 palást fed tőle vágyom valóra
 pokolba unalom latinóra

TUTTI:

minden kérddhetitek váltig
 koldusok vagyunk vagy királyfik
 valós nevünk melyik vagyon
 szépség a folt és rongy a vagyon

KOLDUS:

csavarogni mindig is szerettem
 almát csórtam pár pennyt gesztenyét
 tagadhatnám hisz nem értek tetten
 majszolni titkon istenem be szép
 csatornák partjait télben s nyárbán
 ám erre még apámmal sem jártam
 hol vicserít rám két kőoroszlán
 város szívébe juthattam talán

itt mennyi nép és mennyi strázsa itt
 ébren látom álmom varázsait
 a királyfi hiányzik ő már csak
 engedjetelek hozzá arcába lássak
 most dárdanyél koppán a vállamon
 de Edward jó öröm és fájdalom

KIRÁLYFI:

túlra vágyakozom parkon s falon
 dióknál mohóbban szemmel falom
 forgatag tarkaságát a *kínt*nek
 kikkel játszhatnék hódolva intnek
 nevető feketülő fogaitok
 látom de sírástok tudom titok
 jó londoniak lesztek hú népem
 s te meg kire strázsa sújtott éppen
 ne félj nem bántnak lépj ide hozzám
 igen hasonlít orcádra orcám
 ha vállon üt csak egyetlen kölyket
 valamennyi dárda engem döf meg
 ki vagy az őr irháját menti

KOLDUS:

hercegi fenség nevem Tom Cauty

DALNOK:

figyelj jól halkán súgom a törvényt
 mi megtörténhet már meg is történt
 mit álmukban tudtak csak kívánni
 gúnyát cserél koldus és királyfi

herceg s a kültelki kivert
 sorsot ruhával cserélne
 nézik tükörben maguk két ikert
 cseréjük ki venné észre

változást észre ki venne
 külsejük megtévesztésig
 ruhába szóttan a sors is benne
 új nevük eszükbe vésik

trónra száll Tom s szolgál marad
 nyomorban Edward fenséges
 kitetszik hogy fogják a poharat
 minden léptük csupa nevetség lesz

Így a sipkás bolondot röhögik
Edwardnak szól utcán a hahota
s szolgál háromszáznolcvanötödik
Tom kit betegnek vél a palota

UDVARI BOLOND:

kit betegnek kit bolondnak
rongyban és selyemben mondnak

a sors fölemel meg is ver
ha fiúra az atyja sem ismer

vagyis sohsem tudta hogy kicsoda
csak sorsát szabta viskó palota

viseljük s elviseljük ruhánk
testmeleg bőrből éppen simul ránk

PECSÉTYOMÓ:

Sok kéz sorsot intéz papírt írat
s papírból általam lesz okirat
csodálkozol hogy szólok beszélek
hogy kerül pecsétnyomóba lélek
s annyi élő lélektelen
volt már aki sorsot szabott velem
hisz a nagy Pecsétnyomó lennék és
nélkülem nincs adomány s kivégzés
Norfolkot bitón nem látják addig
Towerben priccсэн bizakodhatik
mert nem vagyok meg ne kérdd hol lakom
sárgult levélen leled alakom
 új törvény jöhet maradok ódon
 szóval most kérem szépen kallódom

KOLDUS:

sosem felejtetem honnan jöttem
rongyot és bűzt mi mindent mögöttem
s hogy az élet mit ér
egy pennyt ér két pennyt ér
Hatodik Edwardnak mondanak mostan
éltetnek mivel kegyelmet hoztam
nem szájalkhat senki hogy KI EZ ITT
ha szólok a király rendelkezik
álmomban teljesültek így dolgok
elengedik intésre Norfolkot
csak latinnal ne kínoztak volna
s illatszerekkel akár a torma

Edwardnak mondnak s míg őt nem
lelem
a koldus király szava KEGYELEM

KIRÁLYFI:

palotám elmaradt hátam mögött
túrtem a tömeg rugdalt röhögött
tőlük tudtam meg hogy apám halott
és sírtam azon hogy király vagyok
hogy nem érti senki árvaságom
hogy magam maradtam a világon
király koldusnál vagyontalanabb
méltóságom csak az mi megmaradt
hazám a házam még sincsen földél
takarni gúnyám foszlóbb a ködnél

UDVARI BOLOND:

ha nem véd már senki semmi
fenséges maradj mocsokban fehér
 jó és engedelmes mint a hó
gyermek keze közt és oly tiszta is

KIRÁLYFI:

mindig lesz letarolt réteken
csapszékben vagy városszéleken
ifjan is dérütött lovag aki
elesetteket nem hagy bántani
kardnak sem sikerül megölnie
sose múló finomság kölnije
ivódott ingébe bele
évek rongyolták nem bírtak vele
egy koldushoz hasonlító külsőre
nincs is a szegénység messzi tőle
ám szívében több királyság fér el
mint amennyit szolgálhatott vérrrel
 ő Miles Hendon s itthon tíz év óta
 újra mögötte tömlöc Európa

MILES HENDON:

Kentben nevelkedtem hajdanán
Sir Richard Hendonnak hívták apám
s mióta Hugh öcsém kitaszított
a világban megfordultam itt-ott
oda rang és vagyon s Lady Edith
istenem hogy szerettem őt pedig
titkom nincs illetve majdnem semmi
mindent veszve galánsnak kell lenni

ahogy e koldust is védelmezem
hasztalan botránkoznak meg ezen
mondják rájött a bolondéria
királyt játszik Cantyék Tom fia
szolgálok s csak őt egyedül mivel
oly következetes már hinni kell

ÁGY:

nászt és halált mindent láttunk már
részvét s hazugság állt négy lábunknál
sok mindent csak mi tudunk a tárgyak
ha forgolódtok s szép álmok szállnak
ha tudnád Miles Hendon jó lovag
gyermeket altatnunk legboldogabb
üres üres üres vagyok ám most
Soutwark fele vitte a kis álmost
fogadónkból ki fiának mondta
becsap jó Miles felpúpozott condra
fiúcska-forma fölött kabátod
ki itt szunnyadt elébb sose látod
lovagom hát sírni való e hecc
még dúdolsz s csupán hozzám
énekelhetsz

MILES HENDON:

hinni és túrni minden morc nélkül
tenyér ha igen szív sohse kérgül
ne tudnám apja van mégis árva
én tudom anyja van mégis árva
dúdolom VÁROSUNKBAN EGY
HÖLGY LAKOTT
fiúcska ruhádon varrogatok
csak aludj nyugodtan tente-tente
mindig így lesz szelíd estelente
EGY HÖLGY LAKOTT BIZONY
dúdolgatom
bujkál a tű álomországba' Tom
kit feje búbjáig betakartam
SZERETTE Ő A FÉRJURÁT dalban
következik DE EGY MÁST IS
NAGYON
eddig a dal ruhád is megvagyon

ÁGY II.:

Rajtam születtek emlékszem rájuk
s haltak is minden királyok
nyilvánosan udvar színe előtt

A KIRÁLY HALOTT jöttek s mentek ők
ÉLJEN A KIRÁLY harsogják néki épp
hogyan került ide hogyan s miképp
Edward nem álmodott ily nyugtalan
zagyvaság Nan s Bet nevű húga van
vagy nővére s anyja van és apja
s amit koldul nekik hazaadja
majd öltöztetik ébredés után
mit szegény fiú annyira utál
sorba' folyosóór Lord Lancaster
érsek főkamrás fő-fő mester

HUMPHREY MARLOW:

ébred és egyidős vagyok vele
aszongyák elment az esze
hogyan nincsenek otthon nála
pálcás fiú én istennek hála
mivel kenyerem
taslikkal keresem
ha Edward hibát ejt leckéjében
engem Humphrey Marlow-t ütnek képen
ébred és egyidős vagyok vele
biz' pofon vág tanítómestere
csak egy görög szót vét nekem nesze
aszongyák elment az esze
ütleg nem illetheti de tán csak
kiérdeмли kenyeret is lássak

UDVARI BOLOND:

KEGYELEM a koldus király szava
véletlen a bolondok istene
a szegényt ismerte Tom valaha
kit meg bitótól most ő mentene
kihúzta a Temzéből Giles Vittet
nemhogy ölt volna aznap múlt télen
elítélték nem is kérdték mit tett
most Tom parancsa BÜNTELEN ÉLJEN

KOLDUS:

Andrew atya könyvei közt ottan
Uram nem erről álmodtam
Maryvel játszani papásmamásdit
játszani csak a lugasban
keresgélni pecsénnyomót ósdit
Uram nem erről olvastam
fene tudta az asztalnál mint kell
viselkednem trónteremben bálban

pástétomos ne legyen az ingmell
 pompában szinte gügyévé váltam
 annyi eszem van mint az utcán volt
 azt hiszem jól játszok jól utánzok
 lakomán ülnöm nem rossz már-
 már jó
 ehhez kellett hogy okítson Marlow

KŐOROSZLÁNOK:

esik esik az országos eső
 ázik most egész Anglia
 mi ázunk két kőoroszlán
 griff sas medve címerállatok
 nem állhatnak már helyettünk
 e hatalom jelképéül
 mi is láttunk ezt-azt néztük
 moccanatlan mi történik
 tudjuk jól VIII. Henrik nevén
 Edward atyja még többször ölt
 mint Tom öregje John Canty
 nos ezért vagyunk szomorúak
 ahogy ázunk országos esőben
 csöppek csurognak le kőarcunkról

KIRÁLYFI:

kopog az eső a házfedelen
 istenem minden olyan idegen
 cidris mankósok vakok koldusok
 BOLOND EZ A TOM rablószáj susog
 Tom apja gyilkolt s én árva vagyok
 mindenki minden elhagyott
 minden diribdarab avított kacat
 már sok emlékem s a banda kikacag
 emlékek széteső régi szövetek
 össze tudod-e még rakni Szigeted
 a toprongyos csatornatöltelék
 képébe sem üvöltheted ELÉG
 zsványok nótáznak borral is bírják
 vigasztald magad ne sírj hát

ASZTAL:

megvigasztal egy víg asztal
 emelints fakupát
 mézarany bor itt marasztal
 koccint három pupák
 jó széltolók ne kérdd kik ők
 halld Gáspárt Dzsolit Cormieux-t

Jézus Herceg ki ne figyelne
 dalukra döbbsent kegyelmed

SZÉLTOLÓK:

„Egyszer Pókláb, Nagygége, Csóré
 a bátor cimborák,
 Rómába indultak vígan,
 mert szűk lett, haj, a világ.
 Egy ócska dal volt mindenük,
 fújták szívfájdítón;
 eső áztatta ködmönük –
 megszáradt, haj, a bitón!”

ASZTAL:

majd ÉLJEN ÉLJEN kiáltja
 kormos üstfoldozó
 FUFU KUKUTYIN KIRÁLYA
 s királyt illet a szó
 szent latrok hidd el mindnyájan
 Yokel Burns Hodge egy akol
 csak pásztoruk nincs a nyájban
 ha egyik meglakol

II. felvonás

DALNOK:

így volt csak hiszen így is lehetett
 mondom csupán a pontosság miatt
 írtak ezeröttszáznegyvenhetet
 London februári napra virradt

Tom is ébredt tanult kényelemmel
 ablak mögül bámulta a ködöt
 Edward körött annyiféle ember
 a szegény egész úton köhögött

és a folyók a fák mögött
 nézte mint akinek tanulni kell
 hogy YEAR AFTER YEAR tovahömpölyög
 sorsokon oly nyugtató közönnyel

csavargókkal király így kódorog
 övé s még ismeretlen tájakon
 űzött ebek kivert komondorok
 elől vonszolja tovább fájdalom

Hendon jó lovag s jó istáp
 MOST HOL VAGY kérdjük annyiszor
 s ti hol vagytok mind a tiszták
 mikor a perc jogot s testet tipor

lássuk hogy lesztek-e ha majd ha már
 mert mindig volt lesz tébolyult alak
 foglal késes és örült Ábrahám
 testvérhez szóló SOHSEM LÁTTALAK

de ne félj Tom felől egész nyugodt
 légy palotában hagyja őt dalom
 persze Edwardot nem hagyhatjuk ott
 ének s Hendon más kíséri-e vajon

UDVARI BOLOND:

sors elől szökni másikkal szembe
 csavargóktól csak távolabb minél
 rongyokban egyetlen penny nélkül
 fájós lábú király
 az erdő szélénél
 megáll s arra vár még
 hogy immár félelem nélkül álljék
 hogy elmaradjanak a szorongás
 kopói
 torkában lüktető szívvel megáll
 hallgatózni
 feje felett
 mire ő is szegény összeretten
 meg-megzörrennek a falevelek

HÁROM PARASZTLÁNY:

olyan ez éppen mintha karácsony
 volna
 fekszünk az istállónkban
 tízéves fiúcska forma
 szegény szegény olyan ez és
 éppen úgy tesz mint betlehemezés-
 kor Dick öcsénk kicsi Úrjézus volt
 jászolt játszottunk ő végig kussolt
 de ez nemcsak mímeli szendereg
 verték kergethették szegény gyerek
 olyan ez éppen mint a jászolban
 hol a ded körül három pásztor van
 meg a család és az állatok
 nyirkos szőre lázasan párolog

KIRÁLYFI:

a parasztnál nem volt rossz sorom
 befogadtak ennem adtak nem is sorolom
 Margery és Prissy találtak rám
 félelmes nyirkos hideg éjszakán
 egy ideig tettem a dolgomat
 nem is híreltem többet királyi voltomat
 nyögtem akár valaha Nagy Alfréd aki
 pogácsát süttött
 akkor gondoltam sorsommal reá ütök
 de rám bízták nem tehettem hogy
 vízbe öljek
 néhány vaksi macskakölyket

ERDŐ:

van csöndünk mi lélekszorongató
 tüskében iszalagokban
 fától fáig féli a botladó
 forrás nem bugyog denevér riad
 mint ujjait a szomjas királyfi
 fák fák ropogtatják ágaitak
 fától fáig csak lopakszik oda
 hol tisztáson áll
 egy kicsi szoba
 mécses kis oltár
 nyitott könyv és emberi koponya
 remete él itt hiszi arkangyal
 szegény király vele találkozik
 angyal híján varanggyal

REMETE:

aha végül kikotyogta
 hogy a király maga
 ihat még ehét még
 melegegethet
 nem is lehet szava
 mindent szépen komótosan
 kalyibából ő már el nem oson
 apja tetteiért most felel fizet
 megrakom a tüzet
 a késem élezem
 kárhozott Henrik nem segítsz ezen
 velem arkangyallal Jákob s Izsák
 beszélget míg szárad gyűjtött izsóp
 ha Henrik nincs lehetnék már pápa
 de csak arkangyal vagyok hiába

KIRÁLYFI:

ez a remete pont olyan
mint kinél nincsenek otthon Marlow
mondaná ezért vette komolyan
hogy király vagyok király ó
de nevelés ez a bolondot
tudtam meggyőzni azzal mit mondok
föloszlatta rendjét apám
látni kíván lógva a fán
megkötöz és nem ereszt el
végez velem nem jelöl keresztrel
már csak rögeszme és bosszú élteti
legyen könnyebb a téboly hát neki
most torkomra feni rozsdás kését
mért is hajtott ide éj szomj s éhség

JOHN CANTY:

kölköm te ebadta
hálás vagy mi mostan
hogy hitvány irhádát
a csuhástól kihoztam
Hugóra bízlak eztán
végtére tanulni kell
fejedből a Fufuság
vajon mikor tűnik el
bár tolvajlásban látnám
király vagy így állunk hát
nem rühelnéd annyira
ezt a nemes munkát
Hugó újra fog tanítani
Tom légy megint Tom az aki

MILES HENDON:

ne gondoldj semmire ma úgy
aludj el aludj csak aludj
bearanyozza szívemet s napot
lovagi rangom a tőled kapott
nem méricskél szeretetet elme
fölragyogsz álomország fejedelme
Hendon Hall majd elrejt téged engem
megpihensz az ottani jó csendben
csupán válladon búg majd egy galamb
hisz mögöttem annyi rémség kaland
felejtetted a vérszomjasnak lakát
honnan kimentett csavargó apád
megerősödsz és az leszel aki
aludj nem hagylak sohasem bántani

TUTTI:

senki sem nézett még e
földön két egyforma naplementébe
szép volt szép ahogy búcsúzott a nap ma
is éppen ezért barátaim
meghalni sohasem szabadna

DALNOK:

hogy lehúzza sorsok örvénye kell
dolgok mélyebb lényegéhez
a krónikást ki énekel
tény a ténytől mily kevés lesz

újra a csavargók között
Edward mindenki jól mulat
jól vív Hugóval is megütkezött
ÉLJEN FUFU soha jobb hangulat

s társul pont Hugót kapta jöttmentet
királyunkat hóhérekre szánta
bukásán előre kárörvendett
lopott malaccal hagyta pácba'

hogy a rongyost bíró elé vigyék
már körbefogta az utca népe
jajveszék ÍME A BIZONYÍTÉK
ekkor Miles Hendon odalépett

tizenhárom és fél pennys tolvajlás
Ángliában akasztással ér fel
néha együtt nyílik szív és vasrács
Hendon s Edward megszöktek még éjjel

lám csak a múlt mindig jól alakul
ez már itt s most elmondható
minden tett kis kavics alul
mit őriz mondjuk egy felföldi tó

néha éli túl emléke csupán
annak amit megteszünk fodrozza
partig a simuló hullám
így mesénknek vége is lesz s hossza

MILES HENDON:

úgy megyek én most haza királyom
mintha csak mennék bibliás tájon
ama fiú a tékozló akár

kinek mind ismerősebb a határ
amerre dombokon halad
ismerősek a fák a házfalak
mint ki mindig ide csak ide vágyakozott
s már látja is hogy ott igen az ott
hol várta várja szerelme s atyja
és boldogan sírva visszafogadja
gyerünk isten hozott Hendon Hallban
útszéli kőben virágban is dal van
hallod-e fenséges királyom
ami elmúlt immár halkan fájjon

HUGH HENDON:

no nem te nem lehetsz az kinek magad
mondod
belőlem ál-Miles nem csinálsz bolondot
nem ismerlek nem láttalak soha
lehet a sors volt hozzád mostoha
összezavarta az elméd
legjobb lesz ha innen rögvest elmégy
kérdézheted az öt szolgát
enyimék ők úgysem ismerik meg
nem ismerik hahaha az orcád
enyim faggasd bár Lady Edithet
tengeren túlról sok éve írták
halott vagy testvér hordd el az irhád

FESTMÉNYEK:

Hugh s Miles és Arthur ősei vagyunk
több száz év óta nézve nézzük itt
a falról családunkat
mondhatjuk néha már könnyezünk is
mint Madonna-képek tengeren túl
tanuk voltunk miként költötte Hugh
bátyja halálhírét láttuk
apjukat hogy emészti el magát
szép fegyverek s címerek e szobák
szánták a riadt Edithet
csak öt talpnyaló szolga maradt
huszonkettő lett üldözött
mozdulataink abbamaradtak
sápadt figyelmünk függ Hendon
Hallon

UDVARI BOLOND:

mint egy ledőlt Mária-szobor
oly komor a nap vége oly komor
attól hogy Edith föl nem ismert nem
öröm s rettenet gyűlt a szép szemekben
mentsen letagadott
lettél szegény Miles ma kitagadott
nem csaltál nem loptál nem öltél
eshetsz mélyebbre a földnél
s te meg jó Edwardom
naivságod áldom
hány nyelven szól ánglus latin görög
Lord Hertfordnak leveled körmölöd
nem vívhattok poroszló sereggel
tömlőcben ér benneteket a reggel

KIRÁLYFI:

elesettek nyomorultak
bűnözők és ártatlanok
máglyatűzre dobottak
meghurcoltak szégyenültek
félkegyelmű jó flótások
tőletek tanultam többet
azt hiszem hogy Nagy Alfrédttől
egészen Henrik apámig
senki király nem járta ki
azokat az iskolákat
miket okvetlen ki kéne
légy gróf Miles Hendon nincsen
már könnyem se
London felé vígy utunk s szerencse

MILES HENDON:

már gróf is vagyok no tessék
az álmok birodalmában
még sincs bennem semmi nevetetnék
szívesen tartottam érte a hátam
érte fogadtam el a kalodát
majdcsak javamra írják odaát
pünkösdi királyságát még olyan
szentül hiszi és olyan komolyan
hogy hóbertjában meg nem bántanám
Londonban lesz jóakarónk talán
s kit nemcsak sorsok de kezek vertek
akkor megpihen majd e szegény gyermek
így lesz fiú annyiszor ígértem
ha kell az új királyt kérem térden

PECSÉTNYOMÓ:

hallhattok cérnavékony szólam
 még nem láttatok de tudtok rólam
 lennék a Nagy Pecsétnyomó tudjátok
 el nem múlhat nem addig az átok
 míg én kallódom kallódom
 a ruhacsere óta azóta
 ám rám kerül a sor hamarosan
 kapkodtok nagy sietség Tom körül
 koronáznátok búsul vagy örül
 nem mint veletek időnk másként rohan
 mit tudtok semmit mi tudjuk a tárgyak
 ha a mese vége fele vágtat
 repül akár Miles Hendon lova
 minden elszáll mint pataszaj tova

KOLDUS:

már-már jó dehogy egészen pompás
 királynak lenni csuda már Tom más
 magamhoz szólok reggel így
 öltöztetnek s elköltöm reggelim
 diót török *micsodával* este
 forgolódom dió töm degeszre
 mivel mézzel a legjobb csemege
 száz szolga közt mért lennék remete
 börtön akasztófa máglya
 senkit sem küldtem halálba
 mióta Edward el vagy mit csinált
 azért várom az igazi királyt
 februáris 19 holnap
 nos holnap Edward ha vagy még
 hol vagy

HUMPHERY MARLOW:

hajnali három dörrent az ágyú
 koronázásra ugrottam ki az ágybú'
 bizony nagy nap ez a mai
 mindenfelől dalt hallani
 „Szívből köszöntünk! Légy idvez, király,
 Légy idvez, így köszönt a szív, a száj.
 Isten hozott a víg, a hú szívek közé,
 Isten hozott, király! Soká, örökkön élj!”
 királyom így én is éltetni fogom
 bolondnak mondani nincsen rá okom
 szavamra igazságos jó királyfi
 igaz nincs meg a Nagy pecsétnyomó
 igaz a tömegben anyját vélte látni
 azért jó király lesz nagyon jó

UDVARI BOLOND:

láttam London tornyait
 látom a Tower tornyait
 elzüllik tőlem a forma is
 finom pára permetez a Westminsterre
 ma nemcsak istent királyt is tisztelne
 a londoni tömeg
 előttük sziporka drágakövek
 s lehelet-fátyolon át
 nézi nézi a tömeg a koronát
 egy szertartás sosem szép
 ha nem zavarja meg ügyetlenség
 valami nem várt pillanat
 szövetébe mint szakadt köröm akad
 a nem odaillő mozdulat

LORDPROTECTOR:

megállj rongyos porontya

ÉRSEK:

hogy merészelsz ide minő szégyen

LADY MARY:

szép ünnepünk egy koldus elrontja

HUGH HENDON:

máglyára vele hadd égjén

KIRÁLYFI:

megálljatok a király én vagyok

TUTTI:

hogy merészelsz szép ünnepünk megállj
 minő szégyen rongyos poronty király

KOLDUS:

Lordprotector uram érsek uram
 engedjék ő a király csakugyan

TUTTI:

nem hisszük nem hisszük hogy lehet
 Offal Court már messziről bűzlenek

LORDPROTECTOR:

bár nézzétek a két orcát

ÉRSEK:

ördögi e hasonlóság

MILES HENDON:

két iker orca bokron a rózsák

KOLDUS:

mintha régenvolt magamat látnám

KIRÁLYFI:

mintha magamat könnyön át s náthán
ez mind én lettem volna egykoron

KOLDUS:

s rajtam volt ennyi rongy kosz és korom

KIRÁLYFI:

rajtad palástom lehetsz te is én

KOLDUS:

ma majdnem én lettem te e misén

KIRÁLYFI:

eszedhez koronám épp illene

KOLDUS:

nép hüppög szívedig halld meg zene
a sírás a jaj a kocsmalárma is

KIRÁLYFI:

sok gazság mintha mindig fájna
mit csak látva láttam országomban

KOLDUS:

hová én térnék vissza honom van
cseréltes vissza gúnyát s szerepet

KIRÁLYFI:

most hadd lássam hogy itt ki hogy szeretett

PECSÉTTYOMÓ:

hogy e koldus Edward s a király Tom
tovább már nem rejtem
hogy elhiggyék el
tárgyi bizonyíték kell
hova Edward tett ott vagyok éppen
ott egy páncélruha könyökében

nem tör már velem többé diót Tom
tovább már nem tovább nem kallódom
jöhet az új király új rendelet
tavaszok nyarak őszők telek
megbűnhődik eztán a rossz
elnyeri jutalmát a jó

legalábbis míg Edward kormányoz
én meg maradok Nagy Pecsétnyomó

SCONE-KŐ:

ti emberek el fogtok hallgatni
csak mi beszélünk majd helyettetek
megszólalunk ha ti elnémultok
mert csönd lesz a tiétek feleim
élj bár tizenhat évet mint Edward
élj hetvenet mint boldog szegény Tom
gondoljátok el nem az évek teszik a lét
csonkaságát vagy teljességét
amit láttok félig való félig
mese talán ám a meséket is
mi mondjuk tovább egész időn át
érintsetek meg tapodjatok rajtunk
tegyétek dolgotok s feliratik
Edward Tom legigazibb nevetek

KOLDUS:

Andrew atya könyveit böngészve
egyetlen dolgot véstem észbe
ott van mindenik gondolt alján
meg is mondta egy messzi bölcs talján
„Vetköztessetek le mindannyiunkat
mezítelenre, s majd meglátjátok, hogy
hasonlítunk. Öltöztessétek fel utána
magatokat az ő ruháikba és a mieink-
be őket, kétségtelenül mi fogunk akkor
nemesnek látszani és ők nemtelennek.”
méz és bors
ilyen az embersors

KIRÁLYFI:

látjátok feleim mik vagyunk
bizony mondom egyek vagyunk
mindannyian egyek vagyunk

DALNOK IMÁJA:

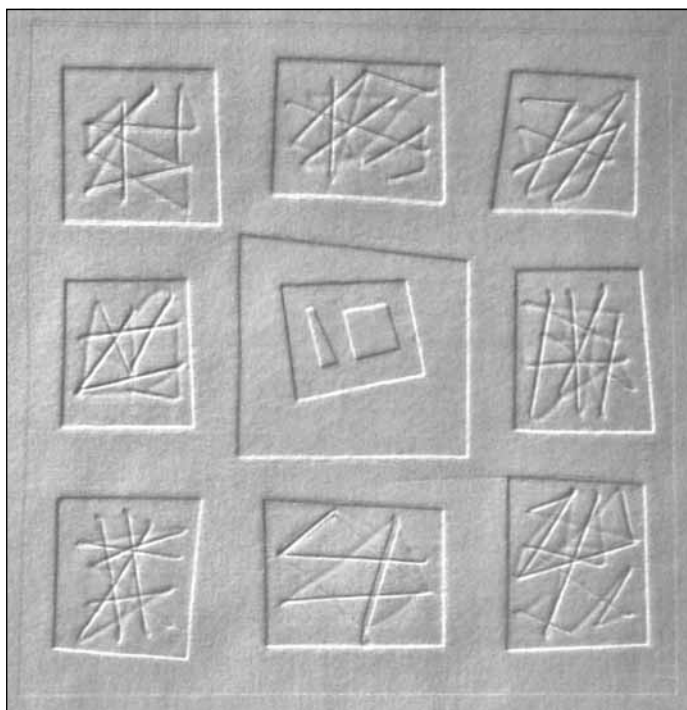
Edward s Tom istenem istenem
minden olyan szép volt s minden oly
idegen

az osztozás íze ma boron és ostyán
a templomkert a fa a borostyán
de ma így akartad azt hiszem
földi otthont lásson földi szem
mert az útszéli kőkeresztben láttam

egy darázsfészket Krisztus hónaljában
többet nem tudok hattyú-e vagy ott van
a lélek a hús elzuhant szobrokban
is hozzád ér-e az elszálló szó
vagy darázs katedrálüvegnek kocódó
hallgatsz három pont írásjeled
szól még
tücsökdal mielőtt betakaróznék...

P. 5.

A mesében úgynevezett vendégszövegek vannak kedves költőimtől. Az idézetek sorrendjében a következők ők: Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor, Kormos István, Buda Ferenc, Pilinszky János, Babits Mihály, Somlyó Zoltán, Csoóri Sándor, Jékely Zoltán, Nemes Nagy Ágnes, Ady Endre, Dsida Jenő, Márai Sándor, Kovács István, Utassy József, Kányádi Sándor, Nagy László, Tandori Dezső, Szőcs Géza, Vas István, Parancs János és Juhász Ferenc. A két – központozással is ellátott – dalbetét Jékely Zoltán fordítása. A KOLDUS elkészítő szavait Machiavellitől kölcsönöztem. (1987)

ALEATÓRIKUS ETŰD – HOMMAGE À JOHN CAGE (DOMBORNYPOMAT)